

L'entrevista
Ignasi Ribas Astrofísic

Lluís Martínez

“En cinc anys trobarem algun planeta com la Terra”

La medicina ens cura. Què aporta l'astrofísica?

Siguem realistes: cap coneixement pràctic. L'astrofísica només dona el coneixement pel coneixement. Però si els humans no haguessim tingut aquesta inquietud, ara mateix estaríem a les caveres. La humanitat ha de mirar més enllà.

L'astrofísica està en crisi?

No. Vivim una època espectacular. Ara podem començar a donar una resposta científica a una pregunta que ha captivat la humanitat des de sempre. Hi ha vida fora de la Terra?

I n'hi ha?

Crec que sí. Però si em demana com és aquesta vida, no en tinc ni idea. I per molt que fes volar la imaginació, segur que em quedaria curt. Però en poques dècades ho sabrem.

Per què diu que vivim un gran moment?

Perquè el primer planeta fora del sistema solar es va trobar al 1995. Cinc anys després se'n va observar un que transitava per davant d'una estrella i vam poder calcular-ne la mida. El 2002 van detectar la primera atmosfera en un exoplaneta. I ara hi hem trobat vapor d'aigua.

Què passarà en els pròxims anys?

En els pròxims cinc anys es descobrirà el primer planeta anàleg a la Terra. I d'aquí trenta, podrem dir si aquests planetes poden allotjar vida o no.

Quants planetes fora del nostre sistema solar han trobat?

Uns 300, però que tinguin aigua, un requisit imprescindible per a la vida, de moment només un. Però és que no n'hem explorat més!

On és aquest planeta?

A uns 60 anys llum, a l'entorn d'una estrella semblant al Sol. Però és un planeta de les dimensions del nostre Júpiter i situat a una distància inferior a la de Mercuri.

Deu fer-hi calor...

Mil graus. I amb aquesta temperatura no pot haver-hi vida. Però hi ha aigua en forma de vapor. Una de les condicions perquè hi hagi vida és l'aigua líquida. Però primer hi hem de trobar aigua, encara que sigui vapor.

I llavors, de què serveix aquest descobriment?

Si hi ha aigua allà, també n'hi haurà en algun planeta a l'entorn d'aquesta estrella o d'altres. I alguns planetes potser seran hospitalaris.

JORDI GARCIA

PERFIL. Ignasi Ribas (Manresa, 1971) va descobrir els estels gràcies a un veí que el va convidar a mirar per un telescopi. Als quinze anys en va construir un, en un pas més que el va portar a la Facultat de Física de la Universitat de Barcelona, on es va llicenciar i doctorar. Després d'una estada de dos anys als Estats Units va ingressar a l'Institut de Ciències de l'Espai del CSIC, on lidera l'únic grup que estudia els planetes extrasolars. El doctor Ribas ha participat en una conferència sobre l'aigua fora del sistema solar, organitzada per l'Obra Social de La Caixa, a la seu de CosmoCaixa.

I per què s'han de buscar planetes llunyans, si no hi podem arribar?

El sol fet de saber que hi són i que no som cap excepció ja té valor. Si trobem un planeta com la Terra i no hi ha vida, sabrem que som una excepció estadística. Ara no sabem en quants planetes que podria haver-hi vida n'hi ha. Si es donen les condicions necessàries, és inevitable que aparegui la vida, o no? Respondre a aquesta pregunta és molt important.

¿Però pot ser que algun dia puguem anar a aquests altres llocs?

La ciència ensenya que aconseguim batre la majoria de les fronteres. En un cert moment, quan va aparèixer el tren, es va dir que el cos de l'home no resistiria velocitats superiors als 50 quilòmetres per hora. Ara els límits del cos humà els tenim més clars.

Ha trobat Déu entre els estels?

No encara, però continuo buscant, he, he!

¿Déu és compatible amb el que sabem ara de l'univers?

A Déu cada vegada li queda una parcel·la més petita. Només hem de veure el passat, quan Déu era el responsable dels llamps, els trons i les pluges. Però la ciència mai podrà dir que Déu no existeix. Sempre hi ha alguna cosa sobre la qual no podem dir res. Pensem que l'univers es va originar al Big Bang. D'abans no en sabem res. Una parcel·la ideal per a Déu.

Se sent sol quan observa les estrelles?

Més que sol, petit. Quan mires pel telescopi i observes una galàxia on hi ha cent mil milions d'estrelles i potser en un milió hi ha planetes amb éssers vius t'adones que no som res, que som un puntet enmig d'una galàxia normal·ta. Et sents petit i humil.

Podrem viure a Mart?

És possible. Es parla de la terraformació, de convertir Mart en un planeta habitable, però no se'l pot dotar d'atmosfera. És massa petit per retenir-la. Potser tindrem colònies a l'estil de la Lluna, en llocs tancats.

Amb quins instruments treballen al seu grup?

Amb tot el que està a l'abast. Al territori espanyol comptem amb els observatoris d'Almeria i el de Canàries. També formem part de l'Observatori Europeu Austral i tenim telescopis a Xile i a l'espai.

I com fan les observacions? Van a Canàries o Xile?

Nosaltres fem una proposta, convencem un comitè i ens donen nits i òrbites. Però les observacions, cada vegada més, les fa una altra persona que després ens les envia perquè les treballem. Cada vegada més estem perdent el romanticisme en l'astronomia.

¿Està content amb el nivell de desenvolupament científic de Catalunya?

No estem malament, tot i que els pressupostos són limitats. També hi ha un programa, l'ICREA, que està sent molt útil perquè permet atreure investigadors de fora.

Un dia tindrem un premi Nobel?

Som països amb poca tradició científica. Necessitem més anys i recursos per arribar a aquest punt. Però anem per un camí raonable.

Però quan una persona destaca, la criden als Estats Units...

Un fet que atura molta gent, i en això ens hem de sentir culpables, és que hi ha molta burocràcia. Hi ha poca llibertat. Hi ha molta gent vigilant que ningú faci trampes i això fa perdre dinamisme. Penso que jo seria més útil dedicant més temps a la meua feina i menys a moure papers.

EN SÍNTESI

El contracte del PP

Marçal
Sintes

Si la picabaralla amb la cúpula episcopal al PSOE ja li va bé, almenys fins a cert punt, no passa el mateix amb la qüestió de la immigració, que el PP va decidir fer esclatar la setmana passada. El PP ha presentat el seu “contracte d'integració” de forma bastant abrupta i desagradable, com sol fer aquestes coses la dreta espanyola. Tanmateix, no els resultarà fàcil als socialistes torejar el delicat assumpte. Per dues grans raons. Perquè hi ha la percepció molt estesa, que segurament respon a la realitat, que el govern de Rodríguez Zapatero ha estat excessivament *tou* i no s'ha enfrontat al problema de manera realista ni eficaç. I perquè, a pesar que el PSOE intenti negar l'evidència, la crisi econòmica ja és aquí, serà forta i tot-hom ho sap, cosa que significa que els ciutadans, els sectors més populars en particular, han començat a inquietar-se pel futur i pels seus llocs de treball. Val a dir que de propostes d'aquest tipus se n'han fet, amb tota classe de variants, a diferents països europeus. Mariano Rajoy mateix va estar a punt d'impulsar una cosa semblant quan era ministre. A Catalunya, amb motiu de les eleccions al Parlament, Artur Mas va defensar la implantació d'un sistema de crèdits o mèrits que es traduïssin en avantatges per a l'immigrant. Era una proposta moderada i basada en incentius, no pas en amenaces, com passa amb la del PP. Però la premsa es va posar a parlar de “carnet per punts per a immigrants” i a continuació l'esquerra i els seus sectors afins van descarregar una feixuga pluja de desqualificacions sobre el líder de CiU. La proposta va quedar bandejada i el tripartit, un cop instal·lat de nou en el poder, ha preferit –molt irresponsablement– obviar el tema.
m.sintes@hotmail.com